

Wójt Gminy Siedlec

W odpowiedzi na pismo Wójta Gminy Siedlec (dalej: Wnioskodawca) z dnia 27 sierpnia 2024 r., przekazujące do zaopiniowania wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Zakładu Eksploatacji Urządzeń Komunalnych Spółka z o. o. w Siedlcu na lata 2025-2027 (dalej: wieloletni plan, WPRiM), Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dalej: Dyrektor RZGW w Poznaniu), w oparciu o treść przepisu art. 21 ust. 4a oraz ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 757, dalej: Ustawa), wydaje opinię.

W zakresie planowanego sposobu realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, ujętego w krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych, Dyrektor RZGW w Poznaniu wskazuje, że w wieloletnim planie został przedstawiony sposób realizacji VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (dalej: VI aKPOŚK).

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do dostosowania gospodarki ściekowej do wymagań dotyczących systemów kanalizacji i oczyszczalni ścieków komunalnych wynikających z dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. UE. L. 1991 Nr 135, poz. 40 ze zm., dalej: „dyrektywa ściekowa”). Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy ściekowej jest krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (dalej: KPOŚK). Celem KPOŚK, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji o RLM \geq 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Zgodnie z art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2024 r. 1087, dalej: Prawo wodne) KPOŚK podlega aktualizacji co najmniej raz na cztery lata. Ostatnia, a zarazem szósta aktualizacja KPOŚK, została zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 5 maja 2022 r. Działania w niej zaplanowane powinny zostać zrealizowane oraz osiągnąć efekt ekologiczny do końca 2027 r.

Zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 6 Ustawy wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych określa w szczególności planowany sposób realizacji KPOŚK, jeżeli przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne świadczy usługi na obszarze aglomeracji wyznaczonej na podstawie art. 87 ust. 1 Prawa wodnego, ujętej w KPOŚK.

W Wieloletnim planie wzięto pod uwagę, że ww. plan powinien uwzględniać obowiązki wynikające z dyrektywy ściekowej nałożone na Gminę Siedlec, na obszarze której wyznaczono aglomerację Wolsztyn-Siedlec o ID PLWL013 oraz Tuchorza o ID PLWL503. Aglomeracja Wolsztyn-Siedlec została wyznaczona na podstawie art. 87 ust. 1 ustawy Prawo wodne, Uchwałą nr XXV/282/2020 Rady Miejskiej w Wolsztynie z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granicy aglomeracji Wolsztyn – Siedlec (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z dnia 1 grudnia 2020 r.) Z Uchwały wynika, iż aglomeracja Wolsztyn-Siedlec spełnia warunek I dyrektywy ściekowej, tj. procent skanalizowania wynosi 98,02 %. Aglomeracja Tuchorza została wyznaczona na podstawie art. 87 ust. 1 ustawy Prawo wodne, Uchwałą nr VI/29/2019 Rady Gminy Siedlec z dnia 19 lutego 2019 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji

Tuchorza, gmina Siedlec (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z dnia 25 lutego 2019 r.), Z Uchwały wynika, iż aglomeracja Tuchorza nie spełnia warunku I dyrektywy ściekowej, tj. procent skanalizowania wynosi 75,70 %. Ww. Uchwała została zmieniona przez Uchwałę nr LXII/350/2024 Rady Gminy Siedlec z dnia 23 stycznia 2024 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z dnia 1 lutego 2024 r.), wedle której sieć kanalizacyjna zbiera 86,46 % zanieczyszczeń wyrażonych w RLM.

W VI aKPOŚK dla aglomeracji Wolsztyn-Siedlec nie podano informacji dotyczących budowy bądź modernizacji sieci kanalizacyjnej lub oczyszczalni ścieków. Dla aglomeracji Tuchorza podano, iż planuje się podłączyć 630 mieszkańców do istniejącej sieci kanalizacyjnej.

W WPRiM wskazano inwestycje obejmujące: budowę kanalizacji Siedlec (razem z wodociągiem), budowę kanalizacji sanitarnej w m. Zakrzewo, budowę nowych urządzeń kanalizacyjnych, modernizację sieci kanalizacyjnej (wymianę aparatury, zakup sprzętu) oraz rozbudowę systemu monitoringu sieci kanalizacyjnej.

Z przedłożonych w sprawie dokumentów wynika, że planowane do realizacji inwestycje są związane z infrastrukturą przeznaczoną do zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych i są tożsame z VI aKPOŚK.

Zgodnie z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1074, dalej: Rozporządzenie) ustalając niezbędne przychody na potrzeby obliczenia cen i stawek opłat planowanych na 3 lata obowiązywania taryfy uwzględnia się w szczególności:

- 1) koszty eksploatacji i utrzymania ponoszone w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, w tym:
 - a) amortyzację lub odpisy umorzeniowe ustalane zgodnie z przepisami o rachunkowości od wartości początkowej środków trwałych metodą liniową niezależnie od źródeł ich finansowania,
 - b) opłaty za korzystanie ze środowiska,
 - c) opłaty za usługi wodne;
- 2) podatki i opłaty niezależne od przedsiębiorstwa;
- 3) koszty zakupionej przez siebie wody lub wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych niebędących w jego posiadaniu;
- 4) spłaty odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek lub wyemitowanych obligacji;
- 5) rezerwy na należności nieregularne;
- 6) spłaty rat kapitałowych ponad wartość amortyzacji lub umorzenia, która została przyjęta do wyliczenia niezbędnych przychodów, o których mowa w pkt 1 lit. a, oraz koszty nabycia własnych akcji lub udziałów w celu umorzenia lub koszty spłaty kredytów i pożyczek zaciągniętych w celu sfinansowania takiego umorzenia;
- 7) marżę zysku zapewniającą ochronę interesów odbiorców usług przed nieuzasadnionym wzrostem cen.

Powyższy przepis zawiera szereg kosztów, które w szczególności przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne powinno wziąć pod uwagę przy ustalaniu niezbędnych przychodów. Koszty te przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne planuje, m.in. na podstawie nakładów wynikających z inwestycji modernizacyjno-rozwojowych, ochrony środowiska i korzystania z usług wodnych, ustalonych na podstawie wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych w okresie obrachunkowym poprzedzającym wprowadzenie nowej taryfy, z uwzględnieniem zmian wynikających z planu w latach obowiązywania nowej taryfy (§ 7 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia).

Należy tutaj zaznaczyć, że uwzględnienie w niezbędnych przychodach oraz cenach i stawkach opłat kosztów, w tym wynikających z inwestycji modernizacyjno-rozwojowych, powinno być dokonywane

stopniowo i rozłożone w czasie. Obowiązek ten obejmuje również stosowane stawki amortyzacji środków trwałych powstałych w ramach inwestycji modernizacyjno-rozwojowych, a także przyjęty przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne okres amortyzacji. Zważając na fakt, że decyzje o ustaleniu rocznej stawki amortyzacji, jak również o długości przyjętego okresu amortyzacji, podejmuje kierownik jednostki – kierownik przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne powinno przy konstrukcji wniosku taryfowego działać w oparciu o § 7 ust. 6 Rozporządzenia, aby finalnie nie powodować nadmiernego obciążenia odbiorców usług, gdyż koszty amortyzacji mają niewątpliwie wpływ na wysokość taryf.

Jako, że istotnym celem zatwierdzania taryf jest ochrona odbiorców usług przed nieuzasadnionym wzrostem cen, nie można tracić z pola widzenia, że cel ten powinien również przyświecać władzy lokalnej w ramach realizacji zadań własnych gminy. Należy zwrócić uwagę na treść przepisu § 3 pkt 1 lit. b Rozporządzenia, w którym ustawodawca przewidział, iż obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego jest opracowanie taryfy w taki sposób, aby zapewniała ona ochronę odbiorców usług przed nieuzasadnionym wzrostem cen i stawek opłat. Funkcję zatwierdzania taryf przez organ regulacyjny podkreślił również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 listopada 2019 r., sygn. I GSK 1428/18 (LEX nr 2754964), wskazując, że celem zatwierdzania taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków jest niewątpliwie ochrona odbiorców usług świadczonych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne. Ma ona zapobiegać nadmiernemu i nieuzasadnionemu wzrostowi cen za usługi świadczone przez te przedsiębiorstwa. Cel ten jest wielokrotnie wskazywany w samej Ustawie, jak i Rozporządzeniu – z jednej strony z uwagi na podstawowy i niezbędny do życia charakter usług wodociągowo-kanalizacyjnych, stanowiącego jednocześnie zadanie użyteczności publicznej polegające na zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej, a z drugiej – na monopolistyczną pozycję przedsiębiorstwa w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków. Z tej przyczyny konieczne jest branie przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne pod uwagę również aspektu społecznego wykonywanej działalności oraz skutków jakie w tej sferze wywiera. Podwyższanie cen i stawek opłat bez wyraźnego uzasadnienia stanowi wyraz wykorzystywania uprzywilejowanej pozycji w stosunku do odbiorców usług i nie zasługuje na aprobatę. Projektując taryfę dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków przedsiębiorstwo winno wziąć pod uwagę przewidywane zmiany warunków świadczenia usług i na tej podstawie ustalić marżę zysku na odpowiednim i wyważonym poziomie w taki sposób, aby z punktu widzenia charakteru wykonywanej działalności, która jednocześnie jest zadaniem użyteczności publicznej, była ona racjonalna i nie stanowiła nadmiernego obciążenia odbiorców usług.

Mając na uwadze treść wieloletniego planu wskazać należy, że nie przedstawia on precyzyjnych informacji odnoszących się do konkretnych wartości zarówno w zakresie założeń, które skłoniły przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne do zrealizowania wskazanych inwestycji, jak i planowanych efektów, sposobu realizacji zamierzonych działań i funkcjonowania projektowanych zmian, a także przełożenia na ponoszone przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne koszty oraz ochronę odbiorców usług przed nadmiernym wzrostem cen.

W związku z powyższym, pismem z dnia 30 sierpnia 2024 r., znak: P.RZT.76.29.2024/WW/BS, Dyrektor RZGW w Poznaniu skierował do Wnioskodawcy wezwanie do przekazania informacji i dokumentów w zakresie przedstawienia precyzyjnej listy środków trwałych, wysokości stawki amortyzacyjnej, daty oddania środków trwałych do użytkowania w podziale na poszczególne lata obowiązywania wieloletniego planu oraz ustalenia niezbędnych przychodów planowanej nowej taryfy.

Wnioskodawca pismem z dnia 5 września 2024 r. złożył dodatkowe wyjaśnienia zawierające zestawienie środków trwałych wraz z wysokością stawki amortyzacyjnej, datą oddania środków trwałych do użytkowania, w odniesieniu do danych przedstawionych w wieloletnim planie oraz tabelę dotyczącą planowanych niezbędnych przychodów nowej taryfy. Zgodnie z przedłożonymi informacjami

w odpowiedzi na ww. wezwanie wieloletni plan ma istotny wpływ na wzrost planowanych niezbędnych przychodów nowej taryfy w zakresie zaopatrzenia w wodę podniesie koszty amortyzacji lub odpisów umorzeniowych oraz w zakresie odprowadzania ścieków koszty amortyzacji lub odpisów umorzeniowych, odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz rat kapitałowych ponad wartość amortyzacji.

Według informacji o sposobie finansowania planowanych modernizacji i inwestycji, ujętej w wieloletnim planie, *inwestycje Spółka zamierza realizować z różnych źródeł, zarówno własnych oraz obcych środków pieniężnych.*

W opinii Dyrektora RZGW w Poznaniu przedsiębiorstwo powinno uwzględnić wysokość planowanych nakładów na zadania inwestycyjne oraz skutki (zarówno kosztowe jak i przychodowe) wykonania zadań wynikających z realizacji planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych. W planie powinny więc zostać ujęte te wszystkie elementy, które mają wpływ na poziom przychodów i kosztów związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków. Umożliwi to przedsiębiorstwu planowanie niektórych pozycji kosztowych, które stanowią podstawę kalkulacji cen i stawek opłat.

Niezbędne przychody powinny pokryć uzasadnione koszty związane z zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków. Natomiast planowane niezbędne wydatki wynikające z realizacji planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych powinny być kosztem związanym z prowadzeniem ww. działalności.

Uwzględniając powyższe, na etapie projektowania wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych przedsiębiorstwo winno dokonać analizy ekonomicznej weryfikując koszty pod względem celowości ich ponoszenia. Należy zaznaczyć, że koszty, aby mogły być uznane za uzasadnione, muszą spełnić łącznie trzy kryteria: niezbędności, zasadności ekonomicznej (oznacza to konieczność rozpatrzenia relacji poniesionego wydatku do uzyskanego efektu) oraz należytej staranności mającej za cel interesy odbiorców.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji można stwierdzić, że przedmiotowy wieloletni plan będzie miał wpływ na wysokość taryf.

Z UP. DYREKTORA
Radosław Jagodziński
ZASTĘPCA DYREKTORA

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Siedlec, ul. Zbąszyńska 17, 64-212 Siedlec;
2. RZŚ;
3. RZT aa.